

Kielitoimiston sanakirja – klikkaava löytää!

Riina Klemettinen

Kielitoimiston sanakirja

- kertoo suomeksi suomen kielen sanoista
- esittelee suomen nykyisen yleiskielen keskeisen sanaston (sisältää n. 100 000 hakusanaa)
- kuvaa ja normittaa.

Jättiläisten hartioilla

- Nykysuomen sanakirja 1951–1961
- Suomen kielen perussanakirja 1990–1994,
CD-Perussanakirja 1997
- Kielitoimiston sanakirja 2004, 2006, 2008, 2012
(x 2) ja **2014** (Pssst! Uusi versio ilmestyy
alkuvuodesta!)

Millaista on
konservatiivinen
hoito?

Mitä tarkoitetaan
astian maulla?

Mitä eroa on
kohtuullisella ja
kohtalaisella
alkoholinkäytöllä?

**Kumpi on oikein,
jälkeen päin vai
jälkeinpäin?**

**Kirjoitetaanko *kehottaa*
vai *kehoittaa*? Entä
lumen vai *luumen*?**

**Taivutetaanko
omantunnon vai
omatunnon?**

**Reagoidaanko *johonkin*
vai *jollekin*?**

**Miten lausutaan
quiche tai *chutney*?**

**Voinko käyttää sanaa
netti asiatyylisessä
tekstissä?**

**Mistä löytäisin
synonyymien tekstissäni
kiusallisen usein
toistuvalla sanalla?**

Klikata vai selata: roikkua löysässä hirressä

roikkua^{52*A} **vars. ark.** riippua, killua. **1.** olla jssak kiinni siten, että painopiste on tukipisteen alapuolella. *Roikkua katossa, katosta. Naulassa roikkuva takki. Savuke suupielessä roikkuen. Kuv. Pilvet roikkuvat alhaalla. Johtomaali, tasoitus roikkui ilmassa oli tulemaisillaan, odotettavissa. Työ jäi roikkumaan työn aloittaminen viivästyti; työ jäi keskeneräisenä odottamaan. Velka jäi roikkumaan hoitamatta. 2. pitää kiinni jstak, pysytellä kiinni jssak, olla tarrautuneena jhk. *Roikkua jkn kimpussa, kaulassa. Kuv. Roikkua sitkeästi toisen [juoksijan] kannoilla. Roikkua jonon hännillä. Kappale on roikkunut viikkoja iskelmätilaston kärjessä. Jäädä roikkumaan [= juuttua saamattomuuttaan] jhk työpaikkaan. Roikkua illat [= viettää iltansa] kapakoissa. Kadulla roikkuva [= vetelehtivä, lorviva] jengi. Roikkua [= kulkea, olla mukana] epämääräisissä porukoissa. Roikkua äitinsä helmoissa vars. aikuisesta: asua äitinsä luona; turvautua paljolti äitiinsä. Roikkua [= seurustella, hengata] jkn kanssa. Ovat roikkuneet [= seurustelleet osaamatta erota t. mennä naimisiin] yhdessä jo kymmenen vuotta.**

löysä¹⁰ vrt. [löyhä](#), [höllä](#). **1.** vetelä, pehmeä. *Löysää savea. Löysä kananmuna. Taikinasta tuli liian löysää. Löysä vatsa ripulista. Vatsa on löysällä, löysänä, menee löysäksi. 2.* kuohkea, harva; löystynyt, höllässä oleva, helposti irtautuva; pingottomaton, veltto; väljä. *Kutoa liian löysää. Löysä palmikko. Löysä pultti. Pyykkinaru on liian löysällä. Löysä kuminauha. Löysällä, löysinä riippuvat kasvolihakset. Löysä kädenpuristus. Selästä löysä takki. Substantiivina, ark. Antaa löysää löysätä siimaa tms. Ottaa jstak löysät pois ottaa jstak liiat, turhat, ylimääräiset pois, supistaa, tiivistää, kiristää. Kuv. Löysää [= käytettävissä olevaa, helposti irrotettavaa, liikaa, ylimääräistä] rahaa. Löysä [= rento, irtonainen, verkkainen] hölkkä. Tehdä jtak löysin rantein liikaa jännittämättä, kevyesti. Jklla on ruuvit löysällä jksta joka ei ole aivan täysijärkinen. Löysät [= katteettomat] puheet, lupaukset. Löysä [= perusteeton] oletamus. Löysää [= kevyttä] huulenheittoa.*

Roikkua löysässä hirressä ks. [hirsi 2. kuv.](#)

Klikata vai selata: roikkua löysässä hirressä

hirsieen hirsipuuhun, hirtettäväksi. Vetää hirteen hirttää. Kuv. **Roikkua löysässä hirressä** joutua odottamaan pitkään jnk kielteisen asian ratkeamista.

löysä[= perusteeton] olettaus. Löysää [= kevyttä] huulenheittoa. **Roikkua löysässä hirressä** ks. hirsi 2. kuv.

hirsi²⁸

1. jykevähkö pyöreä t. kahdelta sivulta tasainen rakennuspuu. *Pyörö-, höylähirsi. Kurki-, seinähirsi. Hirsistä, hirrestä rakennettu talo.*

Kuv. Tuosta on viisi hirttä poikki [poistumiskehotuksena: tuossa on ovi, ulos]! Vetää, vedellä hirsyä nukkua, kuorsata. Kuinka näet roskan veljesi silmässä, mutta et huomaa, että omassa silmässäsi on hirsi? UT

2. hirsipuusta. *Riippua hirressä. Tuomita jku hirteen hirsipuuhun, hirtettäväksi. Vetää hirteen hirttää.*

*Kuv. **Roikkua löysässä hirressä** joutua odottamaan pitkään jnk kielteisen asian ratkeamista.*

Uusia (ja ei niin uusia) sanoja sanakirjassa 2016

annospakkaus, apukinos, chillata, e-lippu, elvytyskielto, ensikertalaiskiintiö, erikoiskahvi, erityisherkkä, heuristinen, hiusgeeli, hulabaloo, hybridisota, implementoida, irtosuhde, jargon, jihadismi, jysäri, kaurajuoma, keuhkota, kotoutumiskoulutus, käyttäjätili, könsikäs, lapsettomuushoito, lemmenlukko, monilukutaito, multitaskata, mustis, nam, nigiri, otsis, pöhinä, pössis, rajapinta, reseptihoitaja, selfie, skypeuttää, somettaa, tankotanssi, trollata, uhriutua, vatuloida, vierastaistelija, virtuaalivaluutta, vlogi

Muutoksia sanakirjassa 2016

eepinen³⁸ epiikkaan kuuluva, kertova. *Eepinen runo, romaani.*

eepinen³⁸

1. epiikkaan kuuluva, kertova. *Eepinen runo, romaani.*

2. **ark.** valtava, suunnaton; mahtava, järisyttävä; loistava, upea. *Eeppisiin mittoihin paisuva skandaali. Bändin eepinen soundi.*

Muutoksia sanakirjassa 2016

hirttäytyä^{52*F} hirttää itsensä. *Tappoi itsensä hirttäytymällä.*

hirttäytyä^{52*F} hirttää itsensä. *Tappoi itsensä hirttäytymällä.*
Kuv. pitäytyä (jääräpäisesti) kiinni jssak, tarrautua, takertua
jhk. *Ei kannata hirttäytyä yhteen toimintamalliin.*

www.kielitoimistonsanakirja.fi